

M. A. Akşit Koleksiyonundan

Memelilerde Süt Almanın, emzirmenin Yaşamsal önemi *

M. Arif AKŞİT**

*Yaratılış ve süt konuşmasından alınmıştır.

**Tıp Doktoru, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı, Neonatoloji ve Pediatrik Genetik Uzmanı, (Emekli) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Doğa kimseye bir ayrıcalık tanımaz. Hekimler bu bilinçte olarak, her birey ayrı, özel ve özgün olduğu gerçeği ile, hastalıkların kitapta yazılanların bir yansıması olabileceği, Tıpta iki kere iki dört etmediği, bilinmeyen faktörler nedeniyle daha az ve çok olabileceği tecrübe ile sabittir, bir gerçekliktir.

Emzirmenin bir yaratılış faktörü olduğu, bunun neden ve niçin sorgusunu yapmadan önce, sadece insanlar değil, memelilerin bu Evrende hâkim olduğu görülmektedir. Bir memelinin varlığının devamlılığının yeni nesil olduğu, bu yeni neslin sağlıklı ve kendilerinin ayakta kalabilmeleri için bir süreç geçirmeleri gerekmektedir, emzirme önemli bir faktördür.

Memeli yavruları zayıf ve kendilerini korumaları bırakan, birçoğunun gözleri kapalı doğar. Diğer canlılar doğar doğmaz, hemen hareket ettikleri ve en azından kaçıp korundukları belirgindir. Bu açıdan, Yaratılış boyutu ile bakarak, Memelilerde Emzirmenin yaşamsal önemi konusunda bir görüş oluşturmak amacı ile yazılmıştır.

Bu makalede süt ve süütün özellikleri konusuna girilmeyecektir, bir evrimsel bakış ışığında irdeleme yapılacaktır.

Insanların bu Evrende nasıl hakim oldukları boyutunda, zeka veya medeniyet kavramından daha önemlisi, yaratılış olarak bireylerin ayrımcılığı olmalıdır. Bunun sorgusu için, memelilere bakılınca, tüm Dünyada varlıklarının ve hakimiyetinin temelinde emzirme olduğu görülür. Bir memeli enik, annesinden emzirmez ise yaşaması beklenmez. Ortamları daha mikrobik olduğu için, özellikle kolostrum yaşamsal önemlidir.

Modern ve gelişimsel boyut olarak bakıldığında, mamalar, hatta damardan verilen protein solüsyonları bile anne sütüne adapte edilmeye çalışılmaktadır. Yararlanma oranı önemlidir. Anne sütü kapsam olarak bir hedef, bir ideal olmaktadır.

Buna karşın, kapsamında olan hücreler, genetik materyal ve bazı enzimlerin diğer sütlere eklenmesi olanaklı değildir, bunlar kısa süreli aktiftirler. Bu açıdan, ideale ulaşmak değil, başka annelerden emzirme yaparak alınması ile yerine getirilebilir. Bu tarihsel bir doğal seçimidir.

Sosyal ve kültürel boyutları dikkate alınmadığında, emzirme bir meta, bir sevgi ve bir anne, bebek bağlantısı olarak bakılmaz ise, bir insan kendisinin rıza olmadan, sömürülmesi gibi yaklaşılmasına karşı çıkması doğaldır. Gerekenler yapılmalıdır.

Özet

Memelilerde Süt Almanın, Emzirmenin Yaşamsal önemi

Amaç: Memelilerin bu Evrende varlıklarını sürdürmesi, en kötü şartlarda, ortamlarda özellikle yeni nesillerini koruması, gözetmesi, beslemesi, sevgi ve beceri kazanmasının sağlanması emzirme işlevinde olmuştur. Anne ve emzirme konusu, memeliler çerçevesinden bakılmaktadır.

Dayanaklar/Kaynaklar: İnternet üzerinden memeliler ve emzirme olarak irdelenmesi ile bulunan makaleler yorumlanmıştır

Giriş, Tanım: Emzirme bir yaratılış boyutu olarak ele alındığında, her türlü yoksunlukta bebeğin beslenilmesi ötesi, sevgi ve insanlık, hayvanlarda da geçimsiz, sert ve vahşi değil, daha uysal yapının oluştuğu görülmektedir.

Sonuç: Emzirme beslenmenin ötesinde, sevgi ve insanlık kazandırma ve beceri oluşturmada, ilişkilerde de yaşamsal önem kazandırmaktadır.

Yorum: Emzirmeyi zorla değil, bir zorunluluk ve görev olarak değil, bir anne olarak fedakârlık boyutu ve insanlık temelinde, arzu ve talep bıraktığınızda koşu, koşu gelindiği görülmektedir. Sorunları kitaptan değil, olguya bakarak çözmek gerektiği fark edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Memeliler, emzirme

Outline

Vital importance of mother's milk, breastfeeding at Mammalians.

AIM: In this Universe, mammals being to survive, even at worse conditions, lack of everything, for their new generations, keeping healthy, save and protect, only by love and aptitude about nursing, being by breastfeeding. At this Article, nursing evaluated under the creational aspects.

Grounding Aspects: From internet search on mammals and breastfeeding, the finding articles re indicated for the evaluation.

Introduction: If we considered the breastfeeding under the creation and as taken for assessment, even at the worse conditions, not on nutritional support, also serving, caring and love affairs, thus at nature the animals are in cool, thus at cages, they are full of anger.

Notions: Breastfeeding is more than feeding, love and humanity gaining process, and be at skill of given to baby, and humanistic relation, it is vivid importance.

Conclusion: Not any forceful act, not indicates as an obligatory, as a duty, informed consent, upon demanding, thus a mother is in altruistic act, at humanity be asking the mother so wishfully, and the problems cannot be solved from books, only by individual findings solutions.

Key Words: Mammalians and breastfeeding

Giriş

Yaratılış net nasıl, ne şekilde oluştuğu bilinmese bile, zamanla farklı boyut oluşması ile gerçek bir irdeleme yapılabilir.

İnternet temelli olarak bir irdeleme yaparak yorum yapılacaktır.

1) **DERGİ- Emzirmenin kökeni nereye dayanıyor? - BBC News Türkçe**

Shreya Dasgupta. BBC Earth, 12 Mayıs 2016¹

DERGİ- Emzirmenin kökeni nereye dayanıyor?

Emzirmek anne ile yavrusu arasında özel ve duygusal bir bağ da içeriyor. Ancak milyonlarca yıl öncesine, ilk memelilere kadar gidiyor.

Peki süt nasıl ortaya çıktı? Bilim insanları süütün evrimsel tarihini incelediğinde sandığımızdan çok daha eskilere dayandığını gördü. Süt, yüz milyonlarca yıl öncesine, karada yürümeye başlayan ilk hayvanlara kadar gidiyor. Ama bu bildiğimiz süte benzemiyordu.

"Memeliler" terimini ilk olarak 18 yüzyılda İsveçli biyolog Carolus Linnaeus ortaya atmıştı. Canlıları incelediğinde bazı türlerin dışişlerinin yavrularını beslemek için süt bezleri olduğunu keşfetmişti.

Peki, evrim sürecinde emzirme nasıl ortaya çıkmıştı? Süt bezleri kemikler gibi fosilleşmediğinden bu yolla tespit zordu.

Bu nedenle araştırmacılar süt üreten hayvanların genlerini inceleyip diğerleriyle karşılaştırdılar.

DERGİ- Bazı canlılar neden tek esiliğe evrildi?

ABD'nin Maryland eyaletindeki Çevre Araştırma Merkezi'nden Olav Oftedal'a göre süt bezleri ilk memeliler ortaya çıkmadan önce, sudan karaya çıkan ilk canlılarda gelişmişti. Bunların bir kısmı amniyotlara, omurgalı, dört bacaklı canlılara, sürüngenlere, kuşlara ve memelilere evrildi.

Amniyotlar da balıklar gibi yumurta üretiyordu. Bu yumurtalar karada canlılığını koruyabiliyordu. Ama yumurta kabukları gözenekli olduğundan aşırı sıcak havalarda çabucak kuruduğu için amniyotların onları koruyacak bir yol bulması gerekiyordu.

Yumurtayı nemli tutmak

Sürüngenler ve kuşlar su kaybetmeyecek şekilde kireçli sert kabukları olan yumurta üretmeye başladı.

Memelilerin ataları ise gözenekli yumurta üretmeye devam etti. Oftedal'a göre, bu kabuklara dışarıdan ekstra su ve besin aktarabiliyorlardı.

Bunu ilk olarak derilerindeki basit bir bezeden su sızdırma yoluyla yaptılar.

Bugün kara kurbakaları hala bu yöntemle yumurtalarına su aktarıyor. Solucana benzer kör kertenkelelerde ise dışişlerin derisi yağlı ve besleyici maddelerle kalınlaşıyor ve yavrular yumurtadan çıkınca bu tabakayı dışişleriyle kazıyıp besin olarak kullanıyorlar.

Oftedal bu yöntemlerin ilkel bir emzirme şekli olduğuna ve bu bezelerin daha sonra memelilerin yağlı süt üretmesini sağlayacak şekilde geliştiğine inanıyor.

Yumurtaları nemli tutmak için deriden su sızdırma yöntemi zamanla başka kimyasallarla birleşerek yumurtadaki besinin yerini almış ve yavruların asıl besin kaynağı haline gelmiş olabilir. Oftedal bütün bu gelişmelerin memeliler ortaya çıkmadan önce olup bittiğini söylüyor.

Neden sadece memeliler?

Memelilerin genleri incelenerek bu gelişim aşamaları görülebilir. Sütle ilgili birçok genin memelilerden eskkiye dayandığını biliyoruz.

Örneğin memelilerin sütünde en bol olan kazein maddesi çok eskilere dayanır ve kalsiyum ve fosfor gibi besinlerin yavruya taşınmasına, iskelet ve kasların gelişmesine yardım eder.

Peki, süt üretimi bu kadar eskkiye bugün neden sadece memeliler süt üretiyor?

Oftedal'a göre, bunun en basit açıklaması, memeliler öncesi tüm kökenlerin soyunun tükenmiş ve süte bağlı tek grup olarak memelilerin kalmış olmasıdır.

Süt üretiminin yeniden gelişmemiş olması tuhaf gelse de memeli olmadığı süte benzer maddeler üreten bazı canlılar vardır.

Kazein sütteki önemli proteinlerden biridir.

Örneğin bazı hamamböcekleri bol proteine sahip süte benzer bir madde üretmekte ve yavrularını bununla beslemektedir.

Güvercin, flamingo ve imparator pengueni gibi bazı kuşlar da boğazlarına yakın keselerde süte benzer besleyici sıvılar üretiyor. Ancak bunlar memeliler gibi yavruyu beslemek için kullanılsa da bileşimleri ve üretilme biçimleri memelilerin sütünden farklılık gösteriyor.

Bakteriyeye karşı meme ucu

Gerçek süt bezleri yalnızca memelilerde bulunuyor. Kanguru gibi keseliler ile yavruları plasenta içinde büyüyen memelilerde meme ucu bulunuyor.

Oftedal'a göre meme ucu enfeksiyona karşı gelişmiş. Derisinden süt salgılayan canlıların sütünde bakteriler kolaylıkla çoğalabilir. Oysa meme ucu süütün doğrudan süt bezinden yavrunun ağzına aktarılmasını sağlar.

Meme uçları olan memeliler arasında bile süt üretimi büyük farklılık gösterir.

Plasentalı memelilerde yavrular anne karnında ya da plasenta vasıtasıyla anneden aldıkları besinlerle beslenebilir. Böylece bu canlılar keseli hayvanlardan daha uzun süre anne karnında kalabilir. Bu nedenle kanguru gibi keseli hayvanlar yavrularını kendi başlarına beslenmeye başlamaya kadar emzirirler.

Özetleyecek olursak, emzirme ve süt üretimi yüz milyonlarca yıl öncesine dayanıyor. Bugün gördüğümüz yavrusunu emziren annenin kökeni, karada yürümeye başlayan ilk hayvanlara kadar gidiyor.

Yorum

Genlere bakıldığında, insanın DNA yapısında birçok hayvanın oluşum genleri vardır. Canlıların tek bir yumurtadan bölünerek çoğaldıkları dikkate alınırsa, bunun doğal olması gerekir.

Her bir gelişim aşamasında, eski boyutun kalıntıları, genetik olarak olasıdır. Bir insanın gelişimine embriyo döneminde bakılırsa, o dönemlerde insan, kuyruklu bir kertenkele gibidir.

Yok aslında farkımız, tüm varlıklar atomdan, tüm canlılarda bir hücrenin bölünmesi ile oluştu ve aynı yapıyı paylaşıyor ve kapsıyoruz.

2) **Why do mammals actually breastfeed? What's the evolutionary reason for having mammary glands and going through the effort of keeping them?²**

Adriana Heguy, Professor of Pathology at NYU Langone Medical Center

Originally Answered: Considering no other animal drinks milk post-babyhood and the great quantity (I read 2/3 somewhere) of human babies who are born lactose intolerant, why do mammals actually breastfeed? What's the evolution reason for having mammary glands and going through the effort of keeping them?

Mammary glands probably arose as a way to feed offspring that were born highly underdeveloped (altricial) and are apparently appeared much earlier than the first mammals; some postulate that they were present in cynodonts in the Triassic. They were originally adaptations of hair follicle-associated glands that produced a secretion that lubricated the eggs, and that they arose when the skin changed from a scaly structure to a glandular one (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12751889>). Monotremes, such as the platypus, still have this type of mammary glands which are associated with hair follicles. The production of highly nutritious secretions from these modified sweat or sebaceous glands probably allowed for the reduction in egg size and babies

EstüdamYenidogan

that were increasingly more underdeveloped (think of marsupial babies) and feeding them a nutritious secretion must have given them an evolutionary advantage over trying to feed very large babies with predigested food.

Nipples are a later adaptation: monotremes do not have them, but marsupial and placental mammals do. The constantly enlarged mammary glands of humans (breasts) are a bit of an oddity as most mammals have mammary glands that become enlarged only during lactation.

The evolutionary reason for the human type of breasts, which always protrude even when not used, is not known. There are many theories out there basically all saying that they must have conferred some sort of reproductive advantage, for example, that they were the subject of sexual selection, much like the feathers of a peacock's tail. Male humans liked the enlarged breasts, and those females who kept them enlarged after finishing lactation were more desirable. This is, of course, a bit of an explanation *a posteriori*, so the reason may be totally unrelated to male preferences; it could be a side effect of something else that was useful, known in evolutionary biology as an exaptation or spandrel.

Yorum

Ornitorenk, gagalı memeli cildinde sekresyon yapan bezler ile, saç kılları gibi, oluşumlar ile bir bakıma meme oluşturmakta ve emzirmektedir.

Meme daha sonra bir adaptasyon olarak gözlenmektedir.

Bakınca erkek ve dişi olduğu açısından hayvanlarda meme görüntüsü de bir faktör olmaktadır. Bir faktör de laktoz entoleransıdır. Hayvanlarda, özellikle köpeklerde, 3 aylık olunca, kısaca insana göre 7 misli daha erişkin boyutu olunca, insanlara göre 20 aylık olması ile sindirim sorunu oluşmaktadır. Bu dışkı kokusu ile anlaşılabilir, anne köpek birden ayağa kalkarak emzirmeyi tamamlamaktadır. İshalin tipi, şeker emilmeyince su tutmakta, kolera tipi birden sulu dışkı olmakta, günde 9 defa gibi bir miktar ile dehidrate yapmaktadır. Çözüm Oral Rehidrasyon Sıvısı olmalı, Na değeri de SF boyutunda, 130mEq/L civarında olmalıdır. İnsanlarda da laktoz entoleransı gözlenmektedir, Orta Asya kökenli olanlarda, Amerika'da Kızılderili olanlarda %60 gibi bir oranda olsa da sınırlı olduğu için, genel sorun, bir bardaktan fazla içince, gaz yapıyor, rahatsız oluyorum tarzındadır. Ağır tiplerde ise ishal 15 dakika sonra başlamaktadır.

Özet olarak, memeliler varlıklarını sürdürmek için doğurdukları bebekleri için emzirmeleri onların yaşamını sağlamakta, bu bir yaratılış olgusudur.

3) Evolution of mammals: lactation helps mothers to cope with unreliable food supplies.

Sasha R X Dall 1, Ian L Boyd. Proc Biol Sci. 2004 Oct 7;271(1552):2049-57.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15451695/>

Abstract

Lactation is a ubiquitous feature of mammalian reproduction. Because lactating females can draw on their nutrient reserves for milk production, it offers mothers and their dependent young independence from fluctuations in their food supplies. However, converting food to reserves and milk is relatively inefficient at delivering nutrients to offspring. We use dynamic programming to contrast the performance of mothers that provision dependent, refuge-bound offspring optimally from their nutrient reserves with otherwise equivalent mothers that do so directly from the food they find. In this way, we demonstrate formally that the selective advantage to lactating mothers, who can provision—at a cost—without having found food recently, can be substantial with uncertain food supplies and few opportunities for future reproduction under a wide range of circumstances. Hence, it is likely that unreliability associated with the lifestyles of the small, primitive mammal-like reptiles that evolved extended maternal care, selected for fully developed milk production and consumption, prompting the evolution of true mammals. Moreover, this work suggests that selection for coping with unreliable food access during provisioning may underlie key life-history differences between birds and mammals because the mass constraints imposed by flight restrict the level of reserves that mothers can carry and provision from.

Yorum

Anne sütünü bir güçlü ve sabit bir besin kaynağı olarak ele almaktadır. Tavuklarda yumurta sarısının civcivi besleyip büyüttüğü görülmekte, aynı zamanda da %100 kadar yararlanılan besin olarak kaynak olduğu da bilinmektedir.

Süt besin kaynağı olarak belirli süre yeterli olmakta, bu açıdan ilk önce annenin beslenmesi ve ek vitamin, mineral desteği almalıdır.

Diğer hayvanlar ile karşılaştırma yapıldığında, insanın avantajı belirgindir.

4) The Significance of Lactation in the Evolution of Mammals⁴

Caroline M. Pond. Evolution. Vol. 31, No. 1 (Mar. 1977), pp. 177-199 (23 pages)

Published By: Society for the Study of Evolution. <https://www.quora.com/Why-do-mammals-actually-breastfeed-Whats-the-evolutionary-reason-for-having-mammary-glands-and-going-through-the-effort-of-keeping-them>

Abstract

EstüdamYenidogan

The effects of viviparity, lactation, and other forms of postnatal parental feeding upon the anatomy and energy budget of the parent and growth and development of the young are compared. Lactation makes the young nutritionally dependent upon the mother, but mechanically independent of her, at least for part of the time. The advantages of these circumstances to the parent and the young are explained. Compared to viviparous reptiles and lower vertebrates, mammalian fetuses are relatively small at birth, but through lactation the mother continues to supply most or all of the juveniles' food until they reach a large fraction of the adult size. I propose the hypothesis that it is lactation, not viviparity which is the unique feature of mammalian reproduction that has made possible the evolution of diphyodonty, dentition composed of a limited number of accurately occlusible teeth, rapid growth to maturity and mutualistic social behavior. Argue that even in large species, lactation, and other forms of parental processing of the juveniles' food enable them to be weaned directly onto the adult diet, whereas reptiles of similar size require different diets at different growth stages. I suggest that the decline of large reptiles at the end of the Mesozoic may have been due to the climatic and floristic changes at that time making it difficult for their relatively small young to find suitable food unaided. Species which practiced suckling or parental processing of food for the juveniles would be favored because the larger, most robust, and adaptable parents subsidized the diet of the juveniles through their vulnerable early growth stages.

Yorum

Bebeklerin büyüme ve gelişmesi boyutunda emzirmenin etkisi irdelendiği belirtilmektedir. Emzirme bebeğin anneye bağımlı hale getirmektedir, fakat mekanik olarak bağımsızdır. Yenidogan döneminde, bebeğin meme ile beslendiğini fark etmesi 2 aylık olarak tanımlansa bile istediği zaman ve acıkmasına göre beslenmesi, onun kontrolünde oluşunun algısı vardır. Biberonla beslenmede bu yetenek olmamaktadır.

Anne ile bütünleşen bebek, gerektiğinde hem korunma hem de destek oluşmakta, aynı zamanda kendi ayakları üzerinde durmayı da öğrenmektedir.

Emzirilen bebekler, eğer bir tehdit varsa kolaylıkla yer değiştirilebilir, çünkü beslenme için bağımsız, anne vardır.

5) <https://evrimagaci.org/soru/yavrusunu-emzirmeyen-memeli-var-mi-3864>, Yusuf

Arıcı, 20 Aralık 2019⁵

Yavrusunu emzirmeyen memeli var mı?

Ya da memeli özelliği olan emzirmek, tüm memeliler için geçerli mi?

3 Cevap

---Fettah Yalçın, Bilgin, 24 Mayıs 2020.

"Memeliler" terimini ilk olarak 18 yüzyılda İsveçli biyolog Carolus Linnaeus ortaya atmıştır. Carolus Linnaeus canlıları incelediğinde, bazı türlerin dişilerinin yavrularını beslemek için süt bezleri olduğunu keşfetmişti.

ABD'nin Maryland eyaletindeki Çevre Araştırma Merkezi'nden Olav Oftedal'a göre, süt bezleri ilk memeliler ortaya çıkmadan önce, sudan karaya çıkan ilk canlılarda gelişti. Sudan karaya çıkan bu canlıların bir kısmı amniyotlara, omurgalı, dört bacaklı canlılara, sürüngenlere, kuşlara ve memelilere evrildi.

Amniyotlar da balıklar gibi yumurta üretiyordu. Bu yumurtalar karada canlılığını koruyabiliyordu. Ama yumurta kabukları gözenekli olduğu için aşırı sıcak havalarda çabucak kuruyordu. Bu yüzden amniyotların onları koruyacak bir yol bulması gerekiyordu. Oftedal amniyotların bu yöntemlerinin ilkel bir emzirme şekli olduğuna ve bu bezelerin daha sonra memelilerin yağlı süt üretmesini sağlayacak şekilde geliştiğine inanıyor. Yumurtaları nemli tutmak için deriden su sızdırma yöntemi zamanla başka kimyasallarla birleşerek yumurtadaki besinin yerini almış ve yavruların asıl besin kaynağı haline gelmiş olabilir. Oftedal bütün bu gelişmelerin memeliler ortaya çıkmadan önce olup bittiğini söylüyor.

Yani bir memeli yavrusunu süt ile beslediği için "emzirdiği" memeli olarak adlandırılır.

---Mahir Aslan, matemahir, 24 Mayıs 2020

Güzel bilgiler için teşekkürler. Çekiç, örs, üzengi iç kulak değil orta kulaktır. İç kulakta cochlea ve canalis semisircularis bulunur. Dış kulakta auricula, kulak yolu, arada kulak zarı, orta kulakta kemikçikler, iç kulakta da salyangoz ve yarım daire kanalları.

---Ufuk Derin, 20 Aralık 2019

Memeliler, beyinlerinde neokorteks bulundurmaları ile sınıflandırılan bir grup endotermik amniyot omurgalı sınıfıdır. Amniyot canlılar gerek yumurta olarak dışarıya bırakılan gerekse vücut içinde gelişen, amniyon kesesi sahibi canlılardır. Memelilerde tüy yoktur, kıl bulunur. Üç tane iç kulak kemiği (çekiç, örs, üzengi) bulundurulur. Sürüngenlerde ise 1 tane (üzengi) bulunur. Diğerleri halen çene kemikleri olma özelliğindedir. **Bütün dişileri, yavrularını süt ile beslerler.** Neredeyse hepsi yavrularını doğurur (vivipar); ancak ornitorenk (*Ornithorhynchus anatinus*) tek delikliler (Monotreme) üyeleri yumurtlayarak çoğalır. Gezegende yaşayan 30 metre boyunda en büyük hayvan olan mavi balınadan (*B. musculus*), 30–40 mm boyutundaki en küçük memeli olan eşek arısı yarasasına (*Craseonycteris thonglongyai*) kadar farklılık gösterirler. Ağaçlarda, su altında, çölde, havada, pek çok coğrafyada uyum sağlamışlardır. İletişim kurmada ve alet kullanmada oldukça başarılıdır.

Dişi **memelilerin** tamamına yakını **doğurduktan** sonra **meme bezlerinden süt** salgılayarak yavrularını beslerler. Bu döneme laktasyon adı da verilir. **Annelerin yavrularını süt ile beslemesine emzirme adı verilir.** Memeli türlerinin tamamına yakınında süt **meme ucundan** gelir ancak **ornitorenk** kamında bulunan deri altı bezlerden salgılanır. *Dyacopterus spadiceus* türü **varasalarda** ise süt salgılama işi normal bir erkek işlevidir.

Yorum

Burada memeli tanımlamasının mutlaka süt gelmesi ve emzirme de tanımlamaktadır. Bunun anlamını yaratılış gereği olarak vurgulanmaktadır.

Karada yaşam daha zordur, bu nedenle süt ile beslenen memelilerin, denizde de olduğu gibi, yavrularının bakımı ve korunması ötesinde etkin beslenmesi ile yaşamaktadırlar.

Doğa bize emzirilen, anne sütü alan memelilerin yaşayabileceğini göstermektedir.

6) [What Mammal Mamas Teach Us About Breastfeeding \(platypusmedia.com\)](http://platypusmedia.com)⁶

What Mammal Mamas Teach Us About Breastfeeding

Breastfeeding can be challenging for new moms. We know it's the best choice for our babies, and we know it's natural, but that doesn't mean it's always easy. Mammals of all sorts have been coping with different struggles to rear their young on mother's milk for hundreds of years, so as humans we're not alone! From bats to zebras, many mammals breastfeed their young. What can we learn from mammals' breastfeeding habits? Maybe the best lesson we learn is that while breastfeeding has its challenges, it's a defining characteristic of what it means to be a mammal.

New Polar Bear Moms Fast for Months

Do you know that gnawing, never ending hunger you have while breastfeeding? Many breastfeeding mamas report a constant hunger that they're never able to satisfy. This makes sense because your child is drawing nutrition from your body! Pregnancy may be over, but you're still, quite literally, eating for two. Did you know breastfeeding can burn up to one thousand extra calories each day? Plus, while breastfeeding (and sleeping irregularly), your body produces the hormone Prolactin, which causes increased levels of hunger.

Now, imagine breastfeeding *without eating anything for months*. This is the reality for polar bear moms, who fast for up to eight months while they care for their cubs. While pregnant, a polar bear digs a "maternity den" under the snow where she gives birth and keeps her cubs for the first few months of their life. Cubs are born tiny and hairless, and the body heat of the animals inside of the small, enclosed space helps keep the newborns warm. In order to keep the den sealed and the heat inside, the mother polar bear does not eat until her cubs are strong enough to leave the den and make the long journey to the sea ice, where mom kills a seal and finally eats.

Naked Mole Rats Produce Giant Litters

Here's a rule of thumb you may not know you can typically tell how many young are in a given species' litter by counting their nipples and dividing by two. Humans have two nipples and typically one baby per pregnancy. This ensures there's always enough milk to go around.

However, this isn't true across the board. Naked mole rats have ten nipples but have been known to have up to 33 babies in a single litter. Without enough nipples to go around, naked mole rat moms must be constantly nursing a handful of their young! If you feel like you're constantly nursing, just imagine how much worse it'd be with 30+ newborns!

Blue Whale Babies Grow Eight Pounds an Hour

For the first seven months of their lives, blue whale calves will consume 100-150 gallons of milk each day! Aren't you glad you don't have to match that demand?

Of course, blue whales are the world's largest mammals. Newborn blue whale calves are twenty-three feet long (that's the length of two minivans laid end-to-end) and weigh the same as an adult elephant. For the first few weeks of life, they put on eight pounds *an hour*. The mother's mammary glands are nearly 5 feet long and weigh almost 250 pounds each. To preserve their sleek, aqua-dynamic shape, mama whales' nipples are hidden in layers of blubber. When babies nuzzle against the blubber, milk squirts out for them to enjoy.

Orangutans Nurse for Many Years

The [World Health Organization](http://WorldHealthOrganization.org) recommends breastfeeding for two years or more, which may seem like an eternity for moms who are struggling to find their breastfeeding groove. Although nursing can feel magical when everything clicks into place, chapped nipples and clogged milk ducts are enough to make moms feel like weaning can't come soon enough.

Incredibly, some mammal moms nurse *for four times as long!* Orangutans, the largest type of ape, spend the longest amount of time breastfeeding and caring for their young. It's not uncommon for an 8-year-old orangutan to continue to nurse.

Lions Share Breastfeeding Responsibilities

Most mammals only nurse from their own mothers. One exception is the lion. Since lions live in prides, they are all close blood relatives and emotionally attached. Lionesses will nurse any of the cubs in the pride regardless of whether she gave birth to the little one. Can you imagine asking your neighbor to nurse your child while you run to the store?

Hooded Seals Only Nurse for a Few Days

Hooded seals have the shortest breastfeeding journey of only around four days. Because seals have to nurse out of the water, they rely on dangerous floating ice as their lactation room. The ice is unstable, so childhood lasts for less than a week before these pups is on their own. Even though breastfeeding can be trying at times, at least humans get to enjoy this amazing bonding experience for more than four days! What do you make of these mammal lactation facts? Are you glad to have breastfeeding behind you or would you want to nurse for 8 years? Let us know what you think in the comments below!

Yorum

Yaratılış boyutunda yeni bir evlat oluşturduunuz, ama onun beslenmesi ve gelişmesi için gereken yaklaşımı tam yapmalısınız. Buzların olduğu yerde, yiyecek bulunmayacağı, erkek, babaların, özellikle penguenlerde getireceği düşünülebilir. Ama uzun süreç gerekebilir. Bunun yanında yeterli beslenme için yeterli ot bulamayan hayvan veya susuzluk çekilmesi durumunda bebek kaybedilebilecektir. Anne sütü olduğu için memelilerde kayıp beklenmez.

Köpeklerde de eğer bir batında 10 adetten fazla enik olursa, bu durumda beslenme sorunu çıkar sanılır. Kendi köpeğimizde, anaç, her bebeği belirli sırada verdiği, kendisi ise aç ve susuz kalmaması için ayrıca besliyorduk. Anneyi sıvı olarak besliyor, sütün bol olması için, su veriyor, vitamin ve mineral desteği de sağlıyorduk. Annenin bebekleri, enikleri sıraya koyduğunu algıladık.

Her annenin memesi, balınada olduğu gibi, bebeğe uygun olmalıdır. İnsanlarda da memenin içeri çekik olabileceği düşünülerek, meme ucu çekilmeli, güçlendirilebilir, basit emme ile olur. Memenin oynanması ile oksitosin salınacağı ve memeden süt fışkıracığı gözlenir.

Orangutanlarda besin sorunu açısından 8 yıl süren bir emzirmeden de söz edilmektedir. Afrika'da çocuk büyümesine karşın, meme verilmesi, sadece beslenme ötesinde, çocuğun

korunma ve gözetilmesi, emziren anneye de dokunulmaması düşünülmelidir. Ayrıca bir bakıma da gebeliği önleyici olduğu da düşünülmektedir.

Aslan kümesinde aynı grup bir akraba olarak görülür, bu açıdan birbirlerinin yavrularını beslerler, ancak, Baba, erkek aslan ölürse, tüm bebek aslanlar öldürülür, dişi olanlar yeni bir koloni oluştururlar. Avlanma temelde dişinin görevi olduğu da unutulmamalıdır. Erkek korkutur, kaçıtır, dişi yakalar, boğar ve öldürür.

Deniz aslanlarında hızlı büyüme ve gelişme ile, soğuktan korunması açısından yağlanmalıdırlar ve emzirme ile yağlanırlar.

Doğaya bakınca, her türün süt vermesi, emzirmesi kendi yapılarına uygundur. Bu açıdan, teorik ötesi, annenin pratik yaklaşımlarına da dikkat edilmesi, önerilerde, katkılarda benimsenmelidir.

7) [Bir Memeli Olduğunuzu Gösteren 6 Nitelik \(tzv.org.tr\) BİLGİ&FİKİR, 2018](http://www.tzv.org.tr)⁷

Beycan Mura. [Kaynak: The Guardian, TAGS-biyoloji, evrim, memeli, süt, beslenme, bevin, doğum](http://www.tzv.org.tr)⁶

Bir Memeli Olduğunuzu Gösteren 6 Nitelik

İnsanın memeli olduğunu biliyorsunuz. Peki bunu öğrenmemiş olsaydınız, hangi özelliklerinizden yola çıkarak bilebilirdiniz? İşte size 6 maddelik bir liste.

1. Vücutunuz Kılırla Kaplı

Biz insanlar olarak özel olarak kılıklı değilseniz de memelilere özgü bu niteliğin izlerini vücudumuzun çeşitli bölgelerinde taşıyoruz. Tüm memeliler arasında sadece yunuslar tamamen kılızsızdır.

2. İlk Besininiz Sütü

Doğduğunuzda memelilere özgü bu icat dışında hiçbir besini sindirebilecek durumda değilsiniz. Aslında memeli adı da bu ilk yemeğimizin kaynağı olan bezlerden geliyor.

3. Yumurtadan Çıkmadınız

Aslında yumurtadan çıkmak ya da çıkmamak memeli olmayı belirleyen bir nitelik değildir. Pek çok sürüngen ve balık türü yumurtlamaz; öte yandan memeli atalarımız yumurtlardı, bugün de yumurtlayan memeliler halen var. Ama siz plasental bir memelisiniz. Plaseenta anneye bebek arasında en baştan özel bir ilişki kurulmasını sağlar.

4. Yeni Doğduğunuzda Bakımınızı Üstlenen Bir Yetişkin Vardı

Doğumdan hemen sonraki yetiler bakımından başka bazılardan daha iyi durumda olsa da sonuçta hepsi bir düzeyde anne bakımına ihtiyaç duyar. Anne sütü ile tüm beslenme ihtiyacınızı giderebilmek olağanüstü bir nimettir. Bu, yumurtalardan kendi başlarına çıkıp sonrasında da kendi başlarının çaresine bakmak zorunda olan sürüngenlerin çoğunluğu ile tam bir karşıtlık oluşturur. (Öte yandan kuşlar da gayretli ebeveynlerdir).

Anne ve yavru arasındaki süte bağlı bu yakın ilişki, kuşaklar arasında kültür aktarımının evrimleşmesini de mümkün kılmıştır. Bu bağların nörobiyolojisi de memeliler arasında daha fazla sayıda sosyal ve romantik bağ kurulabilmesine de zemin hazırlamıştır.

5. Bir Diyaframınız Var

Diğer hayvanların aksine, bir memeli olarak sizin de göğüs kafesinizin en alt kısmında bir kas tabakası vardır. Bu diyafram çok daha kuvvetli biçimde nefes alıp vermenizi sağlar.

Memeli olmak yorucu bir görevdir; organlarınızın sürekli beslenmesi gerekir. Bu nedenle de soğuk kanlı bir hayvandan altı ila on kez daha fazla nefes almanız gerekir.

Bu kadar pahalıya mal olan sıcak kanlılığın ne gibi bir avantaj sağladığı halen tartışma konusudur. Bazıları bunun arada sırada da güçlü, hızlı ve uzun süreli koşma zorunluluğunun bir yan ürünü olarak geliştiğini düşünür. Başka bazıları ise ebeveynlik görevlerinin sıcak kanlılığı gerektirdiği kanaatinde.

6. Beyniniz Çarpıcı Büyüklükte

Memeliler ilk ortaya çıktığı döneme ait fosiller, kafatası hacminde epey hızlı bir büyüme gerçekleştiğini ortaya koyarlar. Günümüzde de bir memeli, aynı vücut büyüklüğüne sahip bir sürüngeninkinin on katı büyüklükte bir beyne sahiptir.

İnsan beyni oransal olarak daha büyüktür ve her bakımdan bir memeli beynidir.

Yorum

Memelilerde genel olan özellikler;

1)-**Kıllarla kaplı olmak**: Vücudumuzun kıllarla kaplı olması, bedende kürk olmadığı, ancak derinin korumak ve gözetilmesi için her kılın altında olan ter bezleri ile cildin kendine özgü, korunması olmaktadır. Gerçek örtü, giyinmedir.

2)-**İlk Besin anne sütü**: İlk doğumda besini sindiremeyenin yaşaması imkânsız gibidir, memelilerde bu imkânsızlık, süt ile çözümlenmektedir.

3)-**Yumurtadan çıkmadık ama ovum, yumurtadır**: Temel bakınca, annenin yumurtası, ovumun bölünmesi ile oluşuruz. İlk 10 hafta boyutunda, ilkel tüm yapılar varken, sonra insan formatı oluşur. Bu arada besin, yumurtanın sarısı gibi yolktan alınır, beslenir. Kısaca evrimsel gelişim belirgindir.

4)-**Anne bakımına gereksinimiz vardır**: Emzirme sayesinde nörobiyolojik bağ oluştuğu ifade edilmektedir. Bu nörolojik bağdan daha ileridir, bir sevgi ve fedakârlık, insanlık boyutudur.

5)-**Akciğer yaşam için önemlidir:** Nefes alma ve verme boyutu, alveollerin oluşumu be gelişimi, memelilerde benzerdir, bu doğum eylemi ile akciğerlerin açılması ve Surfaktanın önemi ortaya çıkmaktadır.

6)-**İnsanı insan yapan beyin, zekâ ötesi, insanlık, sevgidir:** Beyin ve beyin büyüklüğünden daha çok insanı, insan yapan, sevgi temelinde, insanlık ve bu boyuttur. Beyin büyüklüğü Nöroloji ilgilendirir, sıklıkla ruhsal gelişimi, cinsel algıları buna bağlarlar ama psikiyatri yaklaşımı farklıdır, sevgi ve duygusal boyutlarda farklıdır. Bu açıdan insanı, sadece fiziksel irdelemek anlamsız olacaktır.

ÖZET: Memelilerin yaratılışları diğerlerinden ayrılmakta, bu yapı var oluşlarını güçlü yapıda kurulmasını sağlamaktadır.

Bir Gözlem

Torunlar bir parkta arkadaşları ile oyun oynuyorlardı, annelerinin büyümesi ve gelişmesi izleyen bir hekim olarak emzirilen ile biberon ile yine bir süre anne sütü alanları bildiğim için, çocukların davranışlarını izledim. Belirgin fark tespit ettim.

Bu bir istatistiksel ve gerçek olarak kabul edilecek değil, bir görüştür. Emzirmeyi benimseyen, bir hekimin tarafsız olamayacağı için, sadece bir veri olarak bakılabilir. Kanıt değeri olamaz.

Emziren ve Biberon ile büyütülen Çocukların İzlemi

The differences at the behaviour of children, breastfeeding, and bottle feeding.

Bahar geldi, sıcaklar oluşmadan	After the Covid Pandemic.
Torunların arkadaşlarıyla oynaması	The grandchildren required for park, open land.
Covid nedeni ile izole olmalarının	Before the summer, ending of the spring.
Açık havada bilinen kişilerce oynamaları	They are both at playing, schooling.
Tümü şahlı ve enfeksiyonu olmayanlar	All are near age and family are from friends.
Kısaca tanınan kişilerin çocukları dikkate alındı	As a summary, friends children playing together.
...	...
Parkta oynayanların davranışlarını izledim	As a Pediatrician, I always examine the behaviour.
İrdelemeyi her boyutta yaparım	Playing is the key to the attitude.
Bazı sorunlu olanların ailelerine vurgularım	If any inhumanity, informed the family.
Bir Çocuk Psikiyatrisini öneririm	For Child Psychiatry taken care.
Gerekçesini de söylerim	Of course, reasoning, and grounding aspects.
...	...
Dikkatimi çekti	What awakening me?
Anneler yapma, etme, dokunma diye	Mothers mostly nearly shouted as.
Adeta bağıyorlar, ama çocuklar dinlemiyor	Thus, the child as if not heard, not noticed.
Bizim torunlara ise anne, babasının sesini duymadım	Looked my children, not any comment given.
Neden diye baktım, müdahale değil	Looking the reasoning.
Birlikte giderek yapıyorlardı veya yapmıyorlardı	They performed together with.
Evladım, çocuğum deyince, anında bekliyorlardı	Just said, my dear, they immediately looked at it.
Diğerlerinde ise aileleri dikkate almak değil	Others run away; our children faced to them.
Adeta onlardan kaçıyorlardı	Running noticed at the playground.
Bir kovalamaca oluyordu	Our granddaughter running to their mother.
Bizde ise çocuklar annelerine geliyordu	When choosing the father.
Babayı tercih etmeleri, onları kaldırmak	For holding close-fitting and putting the chair.
Kaydırmak için gerektiğini algıladıklarından idi	Boddy-hugging is mostly seeing.
...	...
Bir fark da	Another noticeable difference.
Diğer bebekler şişman ve hantal iken	Other children are obese or fatty.
Bizim çocuklar aktif ve dengeli idi	Our children fit and energetic.
Bir hareketi kolay yaparken	When performing an action, easily.
Diğer çocuklar pasif, zorlanıyorlardı	Other children forced to do.
...	...
Net olarak	Obviously.

<p>Çocuklar oynuyor Anneler çocukların peşinde Bizim çocuklara baktım Baba da çocukla birlikte Onları kucaklıyor oynuyorlar Yurtdışı olarak bir düşündüm Amerika'da sadece ben oynuyor Torunla alt üst olurken Hepsi oturup bakıyorlar Taciz diye suçlanmaktan Korkarlarmış Sevgi uygularken niye korkulur? ... Koşma, oturma, yapma Çocuklar oynuyorlar, ne yapınlar? Bizim gençlerde bu söz yok Birlikte oynayarak Dengeliyorlar Karışma, müdahale yok ... Bizimkiler sanki ders Uygulama yapıyorlar Eğitim öncelikli ... Birileri çocuklar ayrı Kendileri ayrı yiyecek Bizimkiler hep birlikte Ortak yemek yiyor Seçim çocukların Yiyorlar değil Pardon eğleniyorlar ... Bizimkiler de oynuyor Zevk alıyorlar Diğerleri görev yapıyor Bir büyüklük gösterisi Bizimkilerde ise Çocukluk yaşantısı ... Büyükler çocukların elini tutuyor Bizimkilerde ise çocuklar Güven duyarak İstedığı zaman gelip tutuyor İstedığı zaman bırakıyor ... Bu farkı oluşturan ne diye baktım Çocuklar ile büyütüler Bazılarının ilk doğumda gören kişi olarak Onların ilk banyolarnı yaptırmış Emzirmeyi desteklemiş Anneler ise pompa ile çekip vermeyi 4-6 ayda mama ile vermediklerini hatırladım Bizimkiler ise 6-7 ay tam emzirme Daha sonra da destek yiyecekler almışlardı ... Sorum size Aradaki fark, emzirme ve biberon alma mı? ... MAA</p>	<p>Children are playing. Mothers running after the children. Our child and grandchild configuration. They are playing together. Thinking the America, my other Granddaughter. Children are playing in the playground. Mostly mothers were sitting around the place. One of them indicated me. We're afraid of accusing, misbehavior. You were Pediatrician, you know how to act. Indicated, love affect, cannot be harmful. Being learn, how to hold, and how to love them. ... Not run, not sit, not do it. They are children what will they do? At our children, they play together. Not any complaints, and order. Balancing and be teaching. Not any force, or oppression. ... This is not a playing. It is a skilled education. By making together, learning. ... The mother, father eats. The children eat another one. Our children eating with their children. Selection done from child. Evaluation done for mother, by an undisclosed way. Sorry, not eating. They are playing together. ... Other, mother, father, performed their duty. Our children are playing, altogether. They indicated they as if grown up. Our children indicated their childish faces. Being at their childhood period. So, satisfied and be happy, when playing. ... They hold the child arm so hard, so tight. Our grandchildren hold their parents' hand. With trust, if required. When demanding hold, when not take off. Upon their desire. ... What is the difference between? The children, our children other friends' children. Growing together, educate at same collage. First one sees at the delivery. Given their first bath. Thus, supporting the breastfeeding, by pomp to them. At 46 months given the adapted food to them. Our children 6-7 months full breastfeeding. Then supported with other foods ... Going to ask you. Differences, from breastfeeding or bottle-feeding? ... MAA</p>
--	---

Hiçbir şeyi bir bakış ile sonuca varmak olası olmasa da emzirmenin etkisinin daha sonra da devam edeceği algısı unutulmamalıdır.

Emzirme bir bakıma insan yaşamında ilk aldığı etik derstir.

Diğer bireylerde yaratılış, varlık ve yaşam/ölüm kavramları da doğal olarak gündeme gelmektedir.

Yorum

Kurallara uyum yerine, insanın içinden ve arzu ederek emzirme boyutu gelmelidir. Bu yaşanan boyut, ömürde en ideal ve en üstün bir hazzı, bir bakıma bir doymuşluğu yaşatan ve ruhsal bir yücelme işlevi olmaktadır.

Emzirme konusunda toplumsal algı, Kültürel etki (Güvenç⁸)

The cultural effects of the breastfeeding concept, as social process.

Emzirme boyutunda sosyal etki önemlidir Bazı zorlamalar açısından bakılınca ... Kabile, Göçmen Kültürel yapısında Birey kendi görüşünü oluşturamaz Bebeğin yaşaması, geleceğimizin oluşması için Emzirme zorundasın Emzirmeyen bebek ölüyor Bir zorlama vardır ... Tarım Kültüründe, geniş aile Karar, aile meclisi ve yaşlı kadınlardadır Durumu değerlendirdik, geleneklere baktık Mama verme geliri olmadığı için Süt gelir kaynağı olduğu için, emzirmelidir Zorlama meclis kararıdır, geçmek zordur ... Endüstri Kültüründe Patron dikkatlice inceler, senin yararın için Gelir kaybı, iş kaybı daha önemlidir Emzirme için vakit ayırma Bir çözüm bul, ailen baksın Zorlama mecburiyete bağlanmakta, suçluluk duygusu ... Yüksek Teknoloji Kültürü Uluslararası ve bildiregelere bakılmalı Bireye değil, kural geçerlidir 6 ay anne sütü, sonra ise mama almalı Sen ne bilirsin, bilgiler açık ve net Zorlama, cahil olarak görülmesi ... Birey Hakkı Kültürü Bilgilendirme ve rıza şartı vardır Zorlama yapılamaz Bir yaratılış boyutudur Sevgi ve beceri kazanma ile oluşur Mutluluk ve etkileşim oluşmalıdır. ... Zamanımızda emir ile çalışma değil şimdi Kültürel yapılarda bireyi kontrol etmelisin Kontrol etmezsen, akılsız işler yapar Öğüt, Uyarı ve bilgi verme, Kuran davranışı olsa da	The social influences are important. Oppression indicated below at cultures. ... Clan and gathering Cultures. How dare a person decided their choice? For the sake of the baby life and for healthy. Being establishing the new generation. Have to give breastfeeding, baby is prone to died. Oppression is obvious. ... Agriculture and wide family The verdict, taken from the wide family council. We evaluated the condition, taken care the tradition. Not have finance to buy food, or milk given. So, poor, and not any support, breastfeeding. The oppression from the council order. ... Industry Culture. Boss, the Financer taken care and decide. Not meaning an income loss or loss of salary. Not left time for breastfeeding. Find a solution and someone take care the baby. Forcing, makes the mother a quilt position. ... High Technology Culture Taking care, the International Declarations. The regulations are important. Not more than 6 months breastfeeding. You know nothing, the knowledge is this. Opposition means you are ignorant. ... Civil Liberties Culture Informed consent obviously required. Not any pressure, personal demand. This is a creational one. Love and breastfeeding are a combination. A way of humanity, altruistic act in combination. ... Today not the ethical consideration at force. Cultural concepts, mostly in rules. The person performed the own desires. As taken holly support, thus not have.
---	--

Olayı hüküm, zorlama yap ve insanlığı kaldır Dini açıdan da bağla ki aksi çıkamı suçlayasın Sorumluluk bireyseldir, kimse karışamaz ... MAA	Quran, as meaning, informed, warns, not a ruled. Personal responsibility is obvious, not be slave. Consent means, personal demanding by taken charge. ... MAA
---	---

Hiçbir şeyi bir bakış ile sonuca varmak olası olmasa da emzirmenin etkisinin daha sonra da devam edeceği algısı unutulmamalıdır.

Sonuç

Varlığın devamlılığı, ancak yeni nesil oluşturmak ile olasıdır. Yeni neslin sağlıklı olması ötesinde, değişen şartlara uyum sağlaması, kısaca bir an önce erişkin boyuta gelerek, yetişkin boyutunda olarak varlığını sağlaması gereklidir.

Canlı varlıklar içinde en gelişimi uzun süreler memelilerdir. Memeliler içinde de insan başı çekmektedir. Çocuğun gelişimini sadece fiziksel değil, etik boyutu, ruhsal boyutu da dikkate alınmalıdır. İnsan bir fiziksel değil, her biri özel, özgün ve bağımsız olarak, yaratıcılık ve sanat yaklaşımını bilgi ve kitaplardan öğrenebilir olamaz. Beceri boyutu önemlidir. Sevgi ancak seven kişi tarafından öğretilir.

Fedakârlık ve sevgi karmaşasının simgesi kesin ve net emzirmedi. Aynı zamanda insanların gelişimsel dönemlerinin hemen tamamının çocukluk döneminde olması, bunun da emzirme sırasındaki etkileşim içinde olduğu da açıktır. Emzirerek büyüyen ile biberon ile büyütülmeye çalışılan çocuklarda gelişim geriliği, tüm beslenme tam olsa bile, aynı zamanda zorlamaların olduğu ailelerde çocukların güdük, boylarında belirgin kısalık olması da bir belirgin veridir. Doğada büyüyen beta ve diğer balıklar ile akvaryumda büyüyenler arasında hırçınlık olduğu da belirgindir. Bu açıdan, emzirilen ile emzirmeyen bireylerin daha sonraki gelişmeleri de etkilenmektedir. Hiç olmazsa kucakta, kanguru yöntemi önemli olmaktadır.

Emzirmeyi beslenme olarak ele alınmamalı, beslenme ötesi, insanlık ve birçok gelişimsel boyutu kazandıran, oluşturan, varlık olarak insan olmaya yönelik bir yaklaşımdır.

Evrim olarak en ideal boyut gelişimi uzun süreli olan insanın emzirmenin yeri bir yaratılış olarak varlık kavramı içindedir.

Emzirme zorla olamaz, zorla sevginin olmayacağı gibi, yaratılış ve yaşam boyutu olarak anne olan kişi, kendi kalbine bakarak, aklı ile bu işi yapmakta, ancak çözüm kitap, bilgide değil, beraber çözüm ve insancıl yaklaşım ile olabilecektir.

Kaynaklar

- 1) Shreya Dasgupta. BBC Earth, 12 Mayıs 2016. [DERGİ- Emzirmenin kökeni nereye dayanıyor? - BBC News Türkçe](#)
- 2) [Adriana Heguy](#). Why do mammals actually breastfeed? What's the evolutionary reason for having mammary glands and going through the effort of keeping them? NYU Langone Medical Center
- 3) [Sasha R X Dall](#), [Ian L Boyd](#). Evolution of mammals: lactation helps mothers to cope with unreliable food supplies. Proc Biol Sci. 2004 Oct 7;271(1552):2049-57. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15451695/>
- 4) Caroline M. Pond. The Significance of Lactation in the Evolution of Mammals. Evolution. Vol. 31, No. 1 (Mar., 1977), pp. 177-199. <https://www.quora.com>
- 5) Yusuf Arıcı, <https://evrimagaci.org/soru/yavrusunu-emzirmeyen-memeli-var-mi-3864>, 20 Aralık 2019
- 6) [What Mammal Mamas Teach Us About Breastfeeding \(platypusmedia.com\)](#)
- 7) Beycan Mura. Bir Memeli Olduğunuzu Gösteren 6 Nitelik (tzv.org.tr) BİLGİ&FİKİR 27/01/2018 23:42
- 8) Güvenç, B. İnsan ve Kültür. Boyut Yayıncılık, İstanbul, 2018.